

VSI POJMI:

1. Srednjeveško podeželje:

- VITEŠTVO: vedenjski kodeks, ki ga v sr.veku pupštevajo vitezi(plemiški boljevnik na konjih) [niso upoštevali]

2. Mesta in Meščanstvo:

- CEH: združenje obrtnikov iste stroke, za medsebojno zaščito lastnih interesov
- SEJEM: prideritev, na določen tržni dan, kjer se prodaja & kupuje različno blago (najbolj znani v Šampaniji)
- MITNINA: tuji trgovci so morali ob vходу v mesto plačati mitnino; pristojbina za trgovsko blago-pobira se v mitnicah
- HANSA: združenje S Nem. mest, 1241, z dogovorom med Lübeckom & Hamburgom, vključenih več kot 100 mest
- **MENICA**: trgovci na potovanjih niso imeli veliko denarja zaradi roparjev-vplačali \$ domačemu menjalcu, ki mu da menico-menjalec mu na sejmu \$ izplača

3. Duhovni svet srednjega veka:

- OPAT: predstojnik večjega samostana
- INKVIZICIJA: cerkveno sodišče, organ katolike cerkve, ustanovljen v 13. stol., za boj proti krivoverstvu
- SKRIPTORIJ:delavnica(v samostanih, gradovih),kjer se prepisujejo rokopisna dela
- SHOLASTIKA: sr. filozofska miselnost, ki skuša verske resnice/dogme utemeljiti z razumskimi dokazi
- HUSITSKO GIBANJE: gibanje, ki ga vodijo privrženci reformat.Jana Husa, 15.st.

4. Slovenske dežele:

- HABSURŽANI: najpomembnejša evropska vladarska dinastija med 15.-20.stol., začetnik je Rudolf I. , najpomembnejši pa Karel V., Marija Terezija, Jožef
- HUBA: posestvo, kmetija, kjer je ena družina("enodružinski obrat")
- GERMANIZACIJA: proces ponemčevanja, prevlade nemškega jezika, kulture nad kulturo drugega naroda
- USKOKI: begunci pred Turki, ki so se naselili na sosednjih ozemljih & nadaljevali boj proti Turkom

5. Nova tehnična spoznanja:

- SMODNIK: eksplozivna snov v obliki praha/zrn, ki ima pri izgorevanju potisno moč
- KOMPAS: priprava na magnetno iglo, z katero določimo strani neba
- SEKSTANT: priprava za merjenje višine nebesnih teles
- ASTROLAB: zvezdomer, priprava za določanje položaja zvezd
- KAPITAL: finančna naložba, ki prinaša dohodek
- DOBIČEK: izkupička nad stroški ali prodajne cene nad nakupno ceno

6. Geografska odkritja:

- KONKVISTADORJI: španski osvajalec, v 16.etol., odkrili Karibe, Lat.Am., JZ ZDA
- Borza: ustanova, v kateri se trguje brez prisotnosti blaga, na podlagi vzorcev & po vnaprej določenih cenah [prva borza v **Antwerpnu**]

7. Humanizem in Renesansa:

- HUMANIZEM: evropsko kulturno & filozofsko gibanje, ki temelji na antiki, poudarja individualizem
- RENESANSA: evropsko kulturno & filozofsko gibanje, ki temelji na antičnih idealih, se osvobodi

duhovnih & miselnih vezi sr.veka-ni sholastike; človek je najvišja vrednota, ...narava, lepota, ljubezen, svobodni razum

- POLIHISTOR: poznavalec mnogih področij, "razgledan"

8. Reformacija:

- PROTESTANTIZEM: skupno ima za krščanske veroizpovedi (luteranstvo, ...), ki so se ob reformaciji ločile od rimskokatoliške cerkve; Sveto pismo je priznано, kot edino avtoriteto
- CELIBAT: samski stan duhovnikov, ki ga določa cerkveno pravo